

Kopsu- ja kopsuvälise tuberkuloosi käsitus

Soovituste koostamiseks kokkuvõtte

Kliiniline küsimus nr 8. Kas kõigile nakkusohtliku tuberkuloosihaike lähikontaktsetele on tuberkuloosi haigestumise ennetamiseks näidustatud profülaktiline ravi vs mitte?

Töörühma soovitused:

Tuberkuloosi profülaktiline ravi tuleb määrata ravim tundliku, mikroskoopiliselt positiivse kõri- või kopsutuberkuloosiga patsiendi lähikontaktsetele, kellel on tuvastatud latentne tuberkuloos ja kes saab bioloogilist ravi **või** on kaasuvate haiguste või nende ravi tõttu immuunkomprimeeritud **või** on siirdamise ootejärjekorras.

Tuberkuloosi profülaktilise ravi määramise eel tuleb välistada aktiivne tuberkuloos.

Tugev positiivne soovitus

Tuberkuloosi profülaktiline ravi tuleks määrata ravim tundliku mikroskoopiliselt positiivse kõri- või kopsutuberkuloosiga patsiendi alla 5-aastastele lähikontaktsetele, kellel on diagnoositud latentne tuberkuloos ja välistatud aktiivne tuberkuloos.

Nõrk positiivne soovitus

Tuberkuloosi profülaktiline ravi tuleb määrata ravim tundliku mikroskoopiliselt positiivse kopsu- või kõrituberkuloosiga patsiendi HIV-nakatunud lähikontaktsetele, kellel on välistatud aktiivne tuberkuloos.

Tugev positiivne soovitus

Tuberkuloosi profülaktilist ravi ei määrata nakkusohtliku multiresistentse tuberkuloosihaike lähikontaktsetele.

Praktiline soovitus

Nakkusohtliku multiresistentse kõri- või kopsutuberkuloosihaike lähikontaktseid tuleb profülaktilise ravi määramise asemel jälgida kahe aasta vältel pärast arvatavat nakatumist.

Praktiline soovitus

Patsient/sihtrühm	Nakkusohtliku tuberkuloosihaike lähikontaktsete	
Sekkumine	Tuberkuloosi profülaktiline ravi	
Tegur	Otsus	Selgitus
Väga hea või keskmise kvaliteediga tõendusmaterjal (kas tõendusmaterjal on väga kvaliteetne?) <i>(Mida kõrgem on tõendusmaterjali kvaliteet, seda tugevam on soovitus)</i>	☒ Jah ☐ Ei	<p>Tuberkuloosi profülaktiline ravi on soovituslik nakkusohtliku tuberkuloosihaike lähikontaktsetele, kellel on tuvastatud latentne tuberkuloos ja välistatud aktiivne tuberkuloos. Profülaktilise ravi määramisel on oluline arvestada lähikontaktse puhul mitmeid riskitegureid, mis võivad tõsta isiku TB-sse haigestumise riski või ka profülaktilise raviga kaasneva võivad riske. Analüüsitud 11 ravijuhendis põhinesid mitmed soovitused ekspertarvamusel, kuna kvaliteetset tõendusmaterjali on kas vähe või see puudub.</p> <p>Kaks hea kvaliteediga süstemaatilise ülevaate selgus, et profülaktiline ravi isoniasiidiga (Smieja et al 2003) või mõne teise tuberkuloosivastase ravimiga (Akolo et al 2010) on efektiivne tuberkuloosi haigestumise ennetamisel isikute seas, kellel on risk haigestuda tuberkuloosi. Üks mõõduka kvaliteediga süstemaatiline ülevaade (Ayele et al 2015) tuvastas positiivse tuberkuliintestiga HIV-positiivsete uuritavate seas 35% võrra madalamat tuberkuloosi haigestumust kui kontrollrühmas, kes said platseebot.</p> <p>Üks hea kvaliteediga süstemaatiline ülevaade (Hosford et al 2015), mis hõlmas 38 uuringut 40,034 uuritavaga, tuvastas >60aastaste uuritavate seas kõrgemat riski hepatotoksilise mõju esinemiseks</p>

		<p>antituberkuloosiravi saamisel.</p> <p>Keskmise kvaliteediga süstemaatilises ülevaates (Wilkinson et al 1998), mis hõlmas 4 uuringut 4055 HIV-positiivse uuritavaga Haitilt, Keeniast, Ameerika Ühendriikidest ja Ugandast, täheldati samuti madalamat tuberkuloosi haigestumist profülaktilise ravi isoniasiidiga saajate seas kui platseebogrupis.</p> <p>Keskmise kvaliteediga metaanalüüsist (Ayieko et al 2014), mis hõlmas 8 uuringut 10,320 uuritavaga, selgus, et profülaktiline ravi ISONIASIIDIGA vähendab 59% võrra tuberkuloosi haigestumust <15aastaste laste seas.</p> <p>MDR-TB-haige kontaktsete profülaktiliseks raviks puuduvad kindlad kokkulepitud standardsoovitused, mistõttu konkreetseid tõendus põhiseid soovitusi ei paku ükski ravijuhend.</p>
<p>Kindlustunne kasude ning kahjude ja koormuse tasakaalu suhtes (kas on kindlustunne?)</p> <p><i>Mida suurem on erinevus soovitatavate ja soovimatute tagajärgede vahel ning kindlustunne selle erinevuse suhtes, seda tõenäolisem on tugev soovitus. Mida väiksem on tegelik kasu ja mida väiksem on kindlustunne selle kasu suhtes, seda tõenäolisem on tingimuslik/nõrk soovitus</i></p>	<p>☒ Jah</p> <p>☐ Ei</p>	<p>Töörühm otsustas, et patsiendile pakub rohkem väärtust TB profülaktilise ravi määramine nakkusohtliku TB-haige lähikontaktsetele, kui on tuvastatud LTB, arvestatakse patsiendi riskitegureid, mis soodustavad LTB progresseerumist TB-ks. Ravi määramisel peab arvestama patsiendi riski raviga kaasneda võivate hepatotoksiliste kõrvaltoimete tekkeks.</p>
<p>Kindlus või sarnasus väärtustes (kas on kindlustunne?)</p> <p><i>Mida suurem on varieeruvus või ebakindlus patsiendi väärtuste ja eelistuste suhtes, seda tõenäolisem on tingimuslik või nõrk soovitus.</i></p>	<p>☒ Jah</p> <p>☐ Ei</p>	<p>On tõendeid, et tuberkuloosi profülaktiline ravi vähendab tuberkuloosi haigestumust isikute seas, kes on nakatunud tuberkuloosi ning kellel on risk haigestumiseks. Samas võib profülaktilise raviga kaasneda kõrvaltoimeid, mis võivad põhjustada patsiendile ravi ajal ebameeldivust või põhjustada negatiivset mõju tervisele või elukvaliteedile.</p>
<p>Ressursi tähendus (kas tarbitud ressursid olid väärt oodatavat kasu)</p> <p><i>Mida suurem on sekkumise kulu võrreldes kaalutava alternatiiviga ja muud otsusega seotud kulud, st mida rohkem ressursse tarbitakse, seda tõenäolisem on tingimuslik/nõrk soovitus.</i></p>	<p>☒ Jah</p> <p>☐ Ei</p>	<p>Tõenäoliselt on TB ennetus TB profülaktilise raviga kulutõhusam kui hilisem TB ravimine ja kontaktsete väljaselgitamise ja nende kontrollimise läbiviimine.</p>
<p>Soovituse üldine tugevus</p>	<p>Tugev positiivne soovitus</p> <p>Nõrk positiivne soovitus</p> <p>Praktiline soovitus</p>	